

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
ГжЗ 90/23
15.3.2023. године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., општина ..., чији је пуномоћник Гордана Марчета, адвокат из Београда, Патриса Лумумбе 98, против туженог ББ из ..., ..., општина ..., чији је пуномоћник Гордана Константиновић, адвокат из Београда, Студенац 2, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду ПЗ 206/21 од 9.11.2022. године, у седници већа одржаној дана 15.3.2023. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду ПЗ 206/21 од 9.11.2022. године у другом и четвртном ставу изреке и предмет у том делу **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду ПЗ 206/21 од 9.11.2022. године, првим ставом изреке, није дозвољено преиначење тужбе учињено поднеском од 23.8.2022. године и поднеском од 25.8.2022. године. Другим ставом изреке обавезан је тужени да дужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 100.000,00 динара са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 9.11.2022. године до исплате, а трећим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев у делу преко досуђеног за износ од још 200.000,00 динара са законском затезном каматом од дана пресуђења 9.11.2022. године до исплате. Четвртим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 98.800,00 динара са законском затезном каматом од дана наступања извршности одлуке.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је побијао првостепену пресуду из свих разлога прописаних одредбом члана 373 став 1 Закона о парничном поступку

(“Службени гласник РС”, бр. 72/11...18/20) у другом и четвртном ставу изреке.

Тужилац је доставио одговор на жалбу. Трошкове другостепеног поступка опредељено је тражио.

Испитујући правилност првостепене пресуде у побијаном делу, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да је жалба туженог основана.

Према утврђеном чињеничном стању, на сајту “Rasina Press” објављен је дана ... године, чланак под насловом: “Афера “...” тресе ..., осудио општину 140.000,00 евра за апанажу ликвидационог управника, док је био ... Скупштине”. У оквиру чланка објављена је фотографија тужиоца уз текст у коме је изнета садржина изреке пресуде Основног суда у Брусу – Судске јединице у Александровцу. У чланку је наведено: ... “АА поднео је оставку на место године, што је на седници Скупштине од ... године усвојено и том приликом је донето решење о престанку дужности”

Такође, на сајту “Rasina Press” дана ... године, објављен је чланак под насловом: “Брљотине АА – изигравао закон на сваком кораку, па за апанажу осудио општину 140.000,00 евра.” У предметном тексту се наводи да је “АА сада већ бивши ... ЈП “...” у ..., као и бивши ...изигравао законе државе Србије од момента именовања до разрешења са ових дужности.” У трећем пасусу се наводи: “Из документације се јасно види да АА није поступао по закону. Тачније, није доставио рачуне о трошењу 1.180.000,00 динара од продаје емисионе технике “...”, који је обједињавао рад “...” и “...”.” У четвртном пасусу се наводи: “Потом, је сакрио обавештење о позиву свих поверилаца да пријаве своја потраживања. У првом реду радника тог јавног предузећа који до данас нису обештећени.” У седмом пасусу се наводи: “Између осталог, АА је био све време у сукобу интереса”. Уз чланак је објављена фотографија тужиоца и споразума који је тужилац потписао уз опис: “Све ове и друге брљотине АА, али и бившег општинског ... скупно ће сада платити грађани”

На сајту “Rasina Press” објављен је дана ... године, чланак под насловом: “Брљотине АА – други део – обмануо повериоца “...”. Даље се у предметном тексту наводи: “У мору брљотина “...” добила и обавештење – позив који сведочи о нечувеној обмани поверилаца поменутог предузећа у ликвидацији.” У трећем пасусу се наводи: “Правни тим “...” закључио да исти није валидан, да је сачињен са намером – да покрије незаконито поступање АА у поступку ликвидације “...”.

На сајту “Rasina Press” објављен је дана ... године, чланак под насловом: “Нечувене брљотине АА – трећи део – уништио документацију “...” па приказао лажне дугове предузећа”.

На сајту “Rasina Press” објављен је дана ... године чланак под насловом: “Брљотине аа – пети део – по свом шефу крчмио новац од продаје имовине “...”. У трећем пасусу се наводи: “Тако је на бази лажног споразума са ... бившим ... Дома културе у ... тој установи уплатио 500.000,00 динара. Том приликом уплатио је и потраживање СТР “...”, као и СТР “...” у ..., али не и радницима”.

На сајту “Rasina Press” објављен је дана ... године, чланак под насловом: “Елементи кривичног дела аа – наплатио од општине 15.000.000,00 динара, јер као ... Скупштине није хтео да спроведе своју оставку на дужности ...”. Истог дана објављен је још један чланак у електронском гласилу “Rasina Press” под насловом: “Шта у афери ... смерају поједини одборници СО ... Уместо да народу кажу истину, одборници ... и грађанима нуде сплачину”.

Тужени је аутор предметних текстова, главни и одговорни уредник листа “Rasina Press”, електронског и штампаног гласила.

Тужилац је у периоду док је био ... Скупштине општине ... постављен и за ... ЈП “...” општине ..., у ком предузећу је тужени био запослен. Тужилац је, када је ступио на дужност, затекао одређену књиговодствену документацију коју је свом следбенику ... предао на записнику заједно са предајом дужности... Скупштине општине Дана године на Десетој седници Скупштине општине ..., донето је решење којим је тужилац разрешен функције... Скупштине општине Тужилац је био ... ЈП “...” општине ...од 2007. до 2008. године, а поднео је оставку на место ... 2008. године. Исте године донет је закључак о престанку функције тужиоца, међутим, тужилац је наставио да буде ..., јер није постављен нови од стране скупштине. Тужилац је дана године на записнику о примопредаји дужности у канцеларији начелника општинске управе општине ...извршио примопредају дужности На основу пријављеног потраживања Дома културе ..., тужилац је закључио поравнање у погледу дуга који је постојао између ЈП “...” општине ... у ликвидацији и Дома културе ..., без посебне документације, али се тужилац не сећа тачног датума када је поравнање закључено.

Првостепени суд је најпре одлучујући о објективном преиначењу тужбе из поднеска од 23.8.2022. године исто одбио с обзиром на то да је предметно преиначење представљало стилизацију основног тужбеног захтева у датој фази поступка, те је првостепени суд оценио да за тим нема потребе, а како се тужена страна противила преиначењу из поднеска од 25.8.2022. године првостепени суд је закључио да није целисходно у тој фази поступка из ког разлога је и тај предлог за преиначење тужбе одбио, о чему је одлучио решењем садржаним у првом ставу изреке побијане пресуде.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања првостепени суд је у смислу одредби члана 18 став 3, члана 46 Устава Републике Србије, члана 14 Закона о јавном информисању и медијима, чланова 8 и 10 Европска конвенција за заштиту људских права и основних слобода и члана 9 Закона о јавном информисању и медијима, оценио да наслови и делови текста који гласе: “Брљотине АА – трећи део – уништио документацију “...”, па признао лажне дугове предузећа”; “Невиђено безакоње бивших ... властодржаоца – потпуно уништио документацију ...”, изигравао закон”, представљају подобне изразе да повреде част и углед тужиоца због чега је донео одлуку као у другом ставу изреке побијане пресуде. Првостепени суд закључује да у наведеном делу, а према исказу туженог он нема сазнања коју документацију је тужилац примио након именовања за стечајног управника 2007. године, као и да документацију за коју тврди да је тужилац уништио није видео, већ да је видео само неку књиговодствену документацију 2005. године, као и документацију која је недостајала у погледу односа са Домом културе и другу документацију која је недостајала, а нема поузданих сазнања коју документацију је тужилац примио од свог претходника. У том смислу, закључо је

првостепени суд, да је тужени “спорну” документацију видео 2005. године, а неспорно је да зна да је тужилац тек 2007. године постао ... јавног предузећа о чијој документацији је реч, те је стога оценио да је нејасно како је тужени извео закључак да је документација уништена од стране тужиоца. Тужени ни у једном тренутку приликом објављивања спорних наслова и текстова није доставио доказе на основу којих би поткрепио своје тврдње да је тужилац тај који је уништио документацију како је то навео. Информације у погледу којих је остала одређена сумња, по оцени првостепеног суда, могу бити објављене уколико постоји оправдани интерес, али уз обавезу да се публици укаже на ту сумњу, тако што оно што је неизвесно и несигурно не сме се приказати као извесно и поуздано, а тужени је управо неизвесне и несигурне чињенице приказао као извесне и поуздане.

Првостепени суд је закључио да је тужиоцу објављивањем наведених наслова и делова текста повређена част и углед односно достојанство личности које је заштићено одредбом члана 79 Закона о јавном информисању и медијима, те да тужиоцу у складу са одредбом члана 112 истог закона припада право на правичну новчану накнаду нематеријалне штете.

Одлучујући и о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због повреде части и угледа првостепени суд је примењујући критеријуме из члана 200 Закона о облигационим односима у вези са чланом 232 Закона о парничном поступку одлучио да правична новчана накнада износи 100.000,00 динара на који износ је тужиоцу сходно одредби члана 277 Закона о облигационим односима признао и право на законску затезну камату почев од дана пресуђења 9.11.2022. године до исплате.

У погледу осталих наслова и писању у предметним текстовима првостепени суд је закључио да исти нису били подобни да повреде част и углед тужиоца из ког разлога је преко досуђеног, а до траженог износа, за износ од још 200.000,00 динара са траженом законском затезном каматом одбио као неоснован тужбени захтев о чему је одлучио у трећем ставу изреке побијане пресуде.

Одлука првостепеног суда садржана у другом ставу изреке првостепене пресуде, не може се прихватити као правилна, јер је захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на коју се основано жалбом туженог указује будући да не садржи разлоге о битним чињеницама, а они који су дати су нејасни и противречни. Поред тога, чињенично стање је остало непотпуно утврђено из ког разлога се не може испитати правилност примене материјалног права.

Према стању у списима, на сајту "Rasina Press" објављен је дана ... године чланак под насловом: “Невиђено безакоње бивших ... властодржаца. Потпуно уништили документацију ...”. У самом тексту се наводи: “... – ... нови ликвидациони управник ... “...” у ликвидацији, обавестио је данас "Rasinu Press" да је документација ове ... потпуно уништена. “Мој претходник ..., који је био ликвидациони управник ... “...” од до јула месеца године, када сам од њега преузео ту дужност, није ми предао ниједан документ о пословању ове ... Када сам му поставио питање, шта је са документацијом, он је кратко одговорио – “не знам” - тврди ... и додаје, да је “... сам

себи писао уговоре о делу, па је попут АА, наплатио милионе од општине ...”. Како "Rasina Press" незванично сазнаје, документацијом "...”, до момента отварања ликвидационог поступка, располагао је бивши директор те

Међутим, првостепени суд је пропустио да изнесе интегралну садржину наведеног текста од ... године објављеног на сајту "Rasina Press", као и да оцени контекст целокупног текста, наслов, садржину и суштину, да ли исти садржи чињеничне тврдње или непотпуне чињеничне тврдње и да ли се вредносни судови аутора ослањају на изнете чињеничне наводе који могу повредити част и углед тужиоца, стварајући погрешну представу код читалаца. Осим тога, првостепени суд пропустио је да испита допуштеност спорних текстова, имајући у виду пропорционалност између евентуалне повреде части и угледа тужиоца и интереса јавности за тему којом се текстови баве. Дужност новинарске пажње и поштовање начела пропорционалности штити интерес јавности да располаже тачним и потпуним информацијама, што је легитимни циљ демократског друштва.

У конкретном случају, остало је неразјашњено да ли су спорним текстовима у целини повређени част и углед тужиоца.

Као изразе подобне да повреде част и углед тужиоца првостепени суд између осталог наводи: “Невиђено безакоње бивших ... властодржаца - Потпуно уништио документацију ...”, међутим, текст који је објављен године носи наслов “Невиђено безакоње бивших ... властодржаца. Потпуно уништили документацију ...”, у смислу да је употребљена множина, а не једнина како то првостепени суд цитира у образложењу пресуде. Даље, текст објављен дана ... године, примарно се односи на ..., бившег ликвидационог управника ... “...” од ... године до јула месеца ... године, а садржи изјаву новог ликвидационог управника У самом тексту тужилац се спомиње у једној реченици, у делу где се ... упоређује са тужиоцем, те се наводи да је “... сам себи писао уговоре о делу, па је попут АА (тужилац), наплатио милионе од општине ...”. У току трајања првостепеног поступка није утврђено да ли је тужилац био ликвидациони управник ..., па је нејасан закључак првостепеног суда да се наслов предметног текста објављеног године: “Невиђено безакоње бивших ... властодржаца. Потпуно уништили документацију ...”, односи на тужиоца.

Код наведеног, побијана пресуда не садржи разлоге због чега првостепени суд закључује да су предметни наводи подобни да повреде част и углед тужиоца, будући да исти није био ликвидациони управник ..., те није јасна веза између тужиоца и наведене

Право на част и углед је право на поштовање људске части и заслуженог стеченог угледа лица. Част као скуп човекових врлина представља субјективну категорију, која подразумева мишљење које појединац има о себи, док је углед мишљење које има ужа и шира средина о једном личности, а што представља објективну категорију. Основни видови повреде части и угледа су увреда и клевета. Увреда је напад на људску част, која изражава презир према неком, ниподоштавање, омаловажавање, одрицање људских особина, док је клевета изношење или преношење штогод неистинитог, што може нашкодити части и угледу. Да би постојала повреда части и угледа потребно је да објављена информација представља увреду или клевету,

да постоји препознатљивост субјекта информације, лична погођеност субјекта информације и непропорционалност информација, односно да објављивање информације којом се задире у нечију част и углед не представља примерен начин за остваривање оправданог циља.

Са изложеног, првостепена пресуда је морала бити укинута у другом ставу изреке и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновном суђењу првостепени суд ће отклонити учињену битну повреду одредаба парничног поступка на коју је указано овим решењем, тако што ће правилно утврдити да ли је објављеним текстовима (цитирајући њихову садржину) повређено наведено право тужиоца (част и углед), да ли спорни текстови с обзиром на наслов, тему и повод објављивања садрже недопуштене информације, да ли се њихова недопуштеност састоји у неистинитости или у непотпуности или у изношењу омаловажавајућих и увредљивих вредносних исказа, да ли се ради о изношењу критике и негативног мишљења о тужиоцу, у ком случају би се испитивало шта је повод и предмет критике и да ли критика прелази границе толеранције, па ће павилном оценом изведених доказа донети нову и на закону засновану одлуку, за коју ће дати довољне, јасне и образложене разлоге. Уколико првостепени суд оцени да тужиоцу припада право на накнаду нематеријалне штете због повреде части и угледа имаће у виду јачину и трајање душевних болова, као и да накнада треба да се ограничи само на релевантне нападе, који према свом интензитету и према друштвеним приликама проузрокују јасно манифестовану повреду части и наносе увреду човековој личности због причињене штете, узимајући у обзир да ли је тужилац покушао да умањи штету коришћењем других средстава правне заштите.

На основу изложеног, применом члана 391 став 1 и члана 392 став 2 у вези са чланом 387 став 1 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

Укинута је и одлука о трошковима поступка садржана у четвртом ставу изреке, сходно члану 401 тачка 3 у вези са чланом 165 став 3 Закона о парничном поступку, јер зависи од коначног исхода спора.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић